ל א מיי' פ"ו מהלכות משכב ומושב הלכה ח:

לא ב ג מיי' שם ופ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ג:

לב ד מיי' פ"ט מהלכות איסורי ביאה הלכה ב:

לג ה מיי' פ"ג מהלכות משכב ומושב הלכה ט:

[illegible]

כמגע עצמה מה מגע עצמה מטמא אדם לטמא בגדים אף משכבה ומושבה מטמא אדם לטמא בגדים תניא כוותיה דרבא *הרואה (א) דם מטמאה מעת לעת ומה היא מטמאה משכבות ומושבות אוכלין ומשקין וכלי חרס המוקף צמיד פתיל ואינה מקולקלת למנינה ואינה מטמאה את בועלה למפרע *ר' עקיבא אומר מטמאה את בועלה ואינה מונה אלא משעה שראתה הרואה כתם מטמאה למפרע ומה היא מטמאה אוכלין ומשקין משכבות ומושבות וכלי חרס המוקף צמיד פתיל ומקולקלת למנינה ומטמאה את בועלה ואינה מונה אלא משעה שראתה וזה וזה תולין לא אוכלין ולא שורפין ורבא אי שמיע ליה מתניתא לימא מתניתא ואי לא שמיע ליה מתניתא קל וחומר מנא ליה לעולם שמיע ליה מתניתא ואי ממתניתא הוה אמינא או אדם או בגדים אבל אדם ובגדים לא משום הכי קאמר ק"ו אמר רב הונא מעת לעת שבנדה לקדש אבל לא לתרומה אי הכי ליתני גבי מעלות כי קתני היכא דאית ליה דררא דטומאה אבל היכא דלית ליה דררא דטומאה לא קתני מיתיבי מה היא מטמאה אוכלין ומשקין מאי לאו בין דקדש בין דתרומה לא דקדש תא שמע *רבי יהודה אומר אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה והוינן בה מאי דהוה הוה אמר רב חסדא לא נצרכה אלא לתקן שירים שבפניה רב הונא מתני לשרוף שירים שבידיה שבדקה עצמה כשיעור וסת ת"ש ב) מעשה ועשה רבי כר"א לאחר שנזכר אמר כדי הוא ר"א ג) לסמוך עליו

בשעת

א) לקמן ס: ערכין מו. ב) [גרסות עי' וש"נ]

רש"י

במגע עצמה. כנגיעת עצמה. כלומר אדם הנוגע במשכבה כמון מעת לעת כאילו נגע בבשר נדה עצמה שהוא ובגדים שעליו טמאים דכתיב (ויקרא טו) וכל הנוגע בה יטמא ותניא בתורת כהנים א) יכול לא יהא הנוגע בה מטמא בגדים במגע קל וחומר אם משכבה מטמא אדם לטמא בגדים היא עצמה לא כל שכן אם כן למה נאמר כל הנוגע בה יטמא שאינו חוזר ומטמא אדם וכלי חרס: אף משכבה. בתוך מעת לעת: הרואה כתם מטמאה למפרע. עד שעת כיבוסו של חלוק זה שכבסה קודם לבישה זו: וכלי חרס המוקף כו'. כלומר אפילו הוא מוקף צמיד פתיל שאי אפשר ליגע בתוכו מטמאה אותו בהיסט שהזב והנדה מטמאין כלי חרס בהיסט מה שאין כן בשאר טמאין דכתיב (שם) וכלי חרס אשר יגע בו הזב ישבר ותניא בתורת כהנים ב) יכול יטמא הזב כלי חרס מאחוריו במגע נאמר כאן בו ונאמר להלן וכלי חרס אשר תבושל בו ישבר מה להלן מאוירו אף כאן מאוירו אם כן מה ת"ל אשר יגע בו והלא אין כלי חרס טמא בלא נגיעה כדקיימא לן בהכל שוחטין (חולין כד:) תוכו אע"פ שלא נגע בו אלא איזהו מגעו שהוא ככולו הוי אומר זה היסטו: ג) מקולקלת למנינה. אבדה פתח נדותה שאינה יודעת יום ראייתה אהא סופרת (ב)אם תראה לאחר שבעה שומרת יום כנגד יום ואם תראה ג' תהא זבה אבל עכשיו שאינה יודעת יום ראייתה אינה יודעת אימתי היא בתוך י"א יום שבין נדה לנדה והרי היא טועה: ואינה מקולקלת למנינה. דהא ודאי מהשתא הוא פתח נדותה וליום שמיני לראייתה יתחילו י"א יום שבין נדה לנדה ורבנן לא גזור מעת לעת אלא לטהרות אבל גבי כתמים לא ידעינן אימת נפיק מינה ואינה מונה שבעה ימים דקודם טבילה אלא משעה שראתה וכן בכתם לסוף ז' ימים טובלת וטהורה אבל פתח נדותה לידע אימת מתחילין ימי זיבה אבדה ד) עד שתשב ז' נקיים כדתניא בערכין (דף ח.): ורבא. דפשיטא ליה בכלי חרס לעיל [ד:] וגמר משכבות מכלי חרס מאי שנא דפשיטא ליה בכלי חרס טפי ממשכב: אי שמיע ליה הא מתניתא. דקתני כלי חרס לימא מתניתא וליפשוט מינה משכבה להדיא: ואי לא שמיע ליה מתניתא קל וחומר מנא ליה. מכלי חרס הא כלי חרס אכתי לא קאמר ליה: אי ממתניתא הוי אמינא. למשכבות דקתני לטמא אדם או בגדים: אבל אדם ובגדים. שהאדם יטמא בגדיו שלא נגעו במשכבות אימא לא קמ"ל קל וחומר מכלי חרס וה"ק ומה כלי חרס שניצול באהל המת אינו ניצול במעת לעת שבנדה מלטמא בהיסט כאילו היסט מנדה עצמה משכבות שאין ניצולין באהל המת אינו דין שאין ניצולין במעת לעת שבנדה מלטמא כמשכב נדה גמורה: גבי מעלות. בפרק חומר בקדש (חגיגה כ:): מעת לעת ליכא דררא דטומאה דהשתא הוא דחזי אלא גזירה בעלמא הוא: מה היא מטמאה. היינו ברייתא דלעיל: לא דקדש. כגון שמן למנחות ויין לנסכים: אף בשעת עברתן. מתמיינין היא (לקמן ד' יא.) אף בשעה שהם מתעסקות ומקיימות לאכול תרומה צריכות לבדוק: לתקן שירים שבפניה. שנגעה בהם ומהניא לה הך בדיקה שאם תמצא עכשיו טהורה כשתבדוק ערבית כמשפטה ותמצא טמאה לא תטמא למפרע אלא עד שעת בדיקתה ולא תהא התרומה בכלל טומאה דמפרע שהרי בדקה לאחר העברתה. אלמא טומאת מפרע לתרומה נמי גזור: לתקן. דומיא דלהכשיר דאמר לעיל [ד:] שחרית להכשיר טהרות של לילה כו': ומשנינן רב הונא מתני. לאו דרבי יהודה שבדיקה זו באה לשרוף שירים שבידיה אם תמצא טמאה תשרפם וכגון שבודקת עצמה לאחר עברתה לאלתר: כשיעור וסת. מיד סמוך לנגיעה בדיקה דאם תמצא טמאה ודאי בשעת נגיעה נמי טמאה היתה דאפילו חולין נמי מטמו. ומצריך לה ר' יהודה בדיקה לתרומה כשיעור וסת כי היכי דלא תיכול תרומה טמאה לאחר זמן אבל לתקן לא סבירא ליה לרב הונא דכל כמה דלא בדקה מיתקנא וקיימא דטומאת מפרע לא גזור ביה רבנן: [כשיעור] וסת. מפרש בפ"ב (לקמן יד.) משל לשמש ועד שעומדין בצד המשקוף בילית השמש נכנס העד ולשון וסת הייתו מיד: מעשה ועשה רבי כר' אליעזר. באשה ילדה שעברו עליה שלש עונות של שלשים יום שלא ראתה ואמר רבי אליעזר כמתניתין (לקמן ז:) כל אשה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה ופליגי רבנן עליה דאין דיה שעתה אלא שעברו עליה ג' עונות מחמת זקנה סמוך לזקנתה: לאחר שנזכר. שלא יפה עשה:

בשעת

א) [מלועע חנים פרשה ז] ב) [שם פרשה ג] ג) [נ"ל אמר דיה ואינה מקולקלת] ד) נ"י רס"ל עד שתשב שבעה עשר נקיים ע"ש

תוספות

ואינה [illegible] למנינה משעת כיבוס ואינה יודעת מתי ראתה אם כן לא תוכל לספור ז' ימים ולטבול אלא מיום מציאת הכתם וי"ל דמיירי שראתה יום אחד או ב' ימים אחר מציאת הכתם וקמ"ל דאינה מונה מיום מציאת הכתם אלא מיום שראתה דאימור לאו מגופה אתא אלא מעלמא:

ואי ממתניתא ה"א או אדם או בגדים • קשה היכי מצי למימר או אדם או בגדים והא ברייתא דקתני לאימי קתני משכבה ומושבה כמגעה א) והשתא מגעה לא מטמא לא אדם ולא בגדים ולי כמגע עצמה מטמאה אדם ובגדים צ"ל]:

אבל היכא דליכא דררא דטומאה לא קתני • וא"ת ליתני ליה במעלות אחרונות דאמרינן התם (חגיגה דף כ:) חמש קמייתא (ג) אית להו דררא דטומאה דאורייתא איתנהו בין בקדש וכן בחולין שנעשו על טהרת קדש בתרייתא דלית להו דררא דטומאה דאורייתא איתנהו בקדש ט' *ופי' דאית להו דררא דטומאה דאורייתא כלומר שייכי בטומאה הנוהגת בחולין דאורייתא אבל בתרייתא לא שייכי כלל בטומאה דאורייתא הנוהגת בחולין אבל אין לפרש דרישא קתני טומאה דאורייתא וסיפא טומאה דרבנן דהא קתני בקמייתא בגדי אוכלי תרומה מדרס לאוכלי קדש דהוי דרבנן ובבתרייתא נמי קתני צירוף ורביעי בקדש דהוי דאורייתא וי"ל דמעת לעת לית ליה אפילו דררא דטומאה דרבנן וא"ת והא מעת לעת אפילו בחולין טמאה כשנעשו על טהרת הקדש כדאמר בסמוך קבלה מיניה רב שמואל ברבי יצחק בחולין שנעשו על טהרת הקדש והנך בתרייתא ליתנהו בחולין שנעשו על טהרת הקדש ואית לאו דררא דטומאה מפי כדפרישית וי"ל לפי שרגילות הוא קצת שנעקר הדם לפני ראייתה לכך גזרו רבנן אף בחולין שנעשו על טהרת הקדש ואף לתרומה לאוכלא דאמרי ומכל מקום לית לאו דררא דטומאה משום דבשעה שעוסקין בטהרות אין שם ספק טומאה ואין לה להגיה ולפרוש מלעסוק בטהרות שאינה יודעת מתי תראה אחרי כן:

מאי לאו בין דקדש בין דתרומה • וא"ת ואמאי לא פריך ממתני' דמטמאה מעת לעת ונימא מאי לאו בין דקדש בין דתרומה וי"ל דפריך מהכא משום דבעית לפרושי אוכלין ומשקין והוה ליה לפרושי נמי דקדש ואם תאמר ואמאי לא מייתי סייעתא מדתניא בפרק בא סימן (לקמן נג:) דמטמאה עצמה וקדשים למפרע דמשמע קדשים ולא תרומה וקשה לאוכלא דאמרי אף לתרומה וי"ל דנקט התם קדשים משום דרשב"א פליג התם אף בקדשים:

כשבדקה עצמה כשיעור וסת • נראה בדיקה נמי קאמר דבדיקה הויא לאתויין ולסרקין כדאמר פרק כל היד (לקמן דף יג:) דהויא טפי משיעור וסת אלא כלומר קנחה עצמה והוה מצי למימר בדיקה ממש להלות דאפילו אחר זמן הוי ספיקא דאורייתא דמחייב לקמן בכל היד (שם) אשם תלוי ואפילו למאן דפטר היינו משום דבעי חתיכה משתי חתיכות אבל ספיקא דאורייתא משוי לה אלא דניחא ליה למנקט שיעור וסת ולשרוף (תג"ס • אף בריה"ל דבשמעתין שלפרוזדור שכיח דלאו חולק בין רה"ל לרה"י לטומאה דלאתא מגופה) אבל לאחר זמן אע"ג דהוה ספק דאורייתא אין שורפין כדאמר בשמעתין דפרוזדור ולקמן בפרק האשה (דף ס:) אמרינן כל שבעלה באשם תלוי טהרותיו תלויות וכל שבעלה בחטאת טהרותיו טמאות ואיכא דאמרי כל שבעלה בחטאת טהרותיו תלויות אבל טמאות לא הוו:

בשעת

מוסף רש"י

ר' עקיבא אומר מטמאה את בועלה. למפרע כל מעת לעת, כשם שגזרו שמטמאה טהרות מעת לעת למפרע (יומא ו.) ר"ע לטעמיה דאמר כל מעת לעת מטמאה אם בועלה מספק טומאת שבעה (לקמן יד.).

מעשה ועשה רבי כר"א. ושיהל אף בילדה שעברו עליה ג' עונות (ערכין מו.).

לאחר שנזכר. שלא יפה הורה (לקמן ט:) אפר שמכר משמע דוכר דלאו שפיר עביד (ערכין שם).

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' תניא כותיה דרבא הרואה כתם מטמאה למפרע ומה היא מטמאה אוכלין וכו' אלא משעה שראתה הרואה דמטמאה מעל"ע ומה היא מטמאה משכבות וכו' אלא משעה שראתה וזה וזה תולין כצ"ל: (ב) רש"י ד"ה מקולקלת וכו' יהא סופרת שבעה ואם תראה: (ג) תוס' ד"ה אבל וכו' קמייתא דאית להו:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' (ג"י) ד"ה ואי ממתני' וכו' והשתא מגע כלי דמעל"ע לא מטמאה וכו' • כצ"ל:

◆

תוספי הרא"ש

[illegible]

◆

תוספי הרא"ש

כאן • חמש מעלות בתרייתא דלית להו דררא דטומאה • לקודש אבל לא לחולין שנעשו על טהרת הקודש • וא"כ ליתנייה גבי אחרונות דלית להו דררא דטומאה • ויש ספרים דגרסי התם מדאורייתא וניחא דהנך דהכא לית להו דררא דטומאה אפילו מדרבנן • ויש ספרים דלא גרסי' התם מדאורייתא משום דאף קמייתא הוו מדרבנן ואדרבה בבתרייתא איכא מינייהו דאורייתא כגון צירוף כלי ורביעי בקודש • וה"ם קאמר דלית להו דררא דטומאה לפי שמעלות יתירות הם • ורחוקות מטומאה ולא מיתכר שיהו נוהגות בחולין • ואפי' ל"ג התם מדאורייתא ניחא הכא דמעת לעת לית להו דררא דטומאה אפילו כחמש בתרייתא דחומרא יתירא היא כדי לעשות סייג • מיהו קשה דהנך ח' בתרייתא לא הוו בחולין שנעשו על טהרת הקודש • ומעת לעת דלית בית דררא כי הנך הרי אף בחולין שנעשו על טהרת הקודש כדאמרינן לקמן קבלה מיניה רב שמואל בר רב יצחק בחולין שנעשו על טהרת הקודש ואמרי' [illegible]

[illegible]